

Krav til trygdeoppgjøret 2019

Oslo, 20. mai 2019

Pensjonistforbundet (SAKO-samarbeidet) og SAFO, heretter kalt organisasjonene, leverer følgende krav til trygdeoppgjøret 2019.

1. Organisasjonene er motstander av at løpende pensjon reguleres lavere enn lønnsveksten. Vårt primære krav er at den automatiske underreguleringen på 0,75 prosent oppheves, og at regulering av pensjon og uføretrygd under utbetaling skal være gjenstand for forhandlinger med en ramme om lag på linje med lønnsveksten. Slik kan vi bedre pensjonistenes kjøpekraft, samtidig som vi sikrer at oppgjørene får en sosial profil med rettferdig fordeling, fattigdomsbekjempelse og likestilling.

Dagens reguleringsbestemmelse med et fratrekk på 0,75 prosent på løpende pensjon, har medført tapt kjøpekraft de siste fire årene. Dersom regjeringen ikke vil imøtekomme våre krav, risikerer vi å få et femte år på rad uten økning i kjøpekraften til pensjonistene. Vi forventer at regjeringen tar denne situasjonen på alvor, og viser til at det ikke var Stortingets intensjon at løpende pensjon skulle reguleres lavere enn prisveksten da pensjonsreformens reguleringsbestemmelse ble vedtatt.

Det har festet seg et inntrykk av at vi i Norge ikke har råd til å regulere pensjonene i takt med lønnsutviklingen. Dette er feil. Nasjonalinntekten øker stadig. Det er denne vi fordeler mellom stat, kommune, bedriftseiere, arbeidstakere og pensjonister gjennom lønns- og trygdeoppgjøret. Regulering av pensjon dreier seg altså ikke om hva samfunnet har råd til, men om fordelingen av verdiskapingen. Pensjonistene må få ta del i denne på lik linje med andre grupper.

Det eksisterer betydelige kjønnsforskjeller i pensjonsutbetalinger. Kvinners pensjon fra folketrygden er 21 prosent lavere enn menns. Det er 141 900 minstepensjonister, og 86 prosent av disse er kvinner. Ser vi på samlet inntekt i alderdommen, utgjorde kvinners inntekt i 2014 67 prosent av menns. (A.W. Pedersen, foilsett «Disentangling the gender gap in pensions», 2.mai 2016).

Dagens reguleringsmekanisme med en lik prosentvis økning av pensjonene, forsterker kjønnsforskjellene utover alderdommen. Lik prosentvis regulering betyr at pensjonen øker med flere kroner desto høyere pensjonen er. Ved å gjeninnføre forhandlinger i trygdeoppgjøret, kan deler av økningen gis som kronetillegg for å ivareta kjøpekraften til de lave pensjonene og trygdene. Siden kvinner har høyere forventet levealder enn menn og lever flere år som enslig, er det spesielt viktig for kvinners velferd i alderdommen at pensjonen opprettholder verdien utover pensjonisttilværelsen. Vi ber derfor regjeringen vurdere kravet vårt om forhandlingsrett på løpende pensjon ut fra et kjønns- og likestillingsperspektiv.

2. Trygdeoppgjøret må legges frem som egen sak for Stortinget i vårsesjonen etter trygdedrøftingene, og tidligere budsjetteringspraksis må gjeninnføres.

Med Statsbudsjettet 2016 ble det innført en ny budsjetteringspraksis for trygdeoppgjøret. Tidligere ble anslagene på kostnadene budsjettert samlet under posten «Tilfeldige utgifter» under Finansdepartementet. Resultatet av trygdeoppgjøret ble på vårsesjonen lagt frem til behandling av Stortinget gjennom en egen stortingsproposisjon med tilleggsbevilgninger som følge av regulering av grunnbeløpet og pensjoner fra 1.mai. Begrunnelsen for denne praksisen var at Kapittel 2309 Tilfeldige utgifter skulle «ta høyde for merutgifter som følger av forhandlinger der staten er part (lønnsoppgjøret, trygdeoppgjøret, takstoppgjøret og soldatoppgjøret)» (Prop 1 S Arbeids og sosialdepartementet 2015-2016, side 15).

Fra og med 2016 blir anslagene for utgiftene ført på de enkelte budsjettpostene der kostnaden kommer til å påløpe. Trygdeoppgjøret legges ikke lenger fram til behandling i form av en egen Stortingsproposisjon. Stortinget får kun en orientering om trygdeoppgjøret i en stortingsmelding som legges frem sammen med statsbudsjettet i høstsesjonen.

Organisasjonene krever at tidligere budsjetteringspraksis og stortingsbehandling av trygdeoppgjøret gjeninnføres. Trygdeoppgjøret dreier seg om inntekten til om lag 1,3 millioner pensjonister og uføretrygdede, og det er et viktig demokratisk prinsipp at inntekten deres behandles i Stortinget, og at det er tilrettelagt slik at Stortinget kan gripe inn i trygdeoppgjøret. I forskriften om reguleringen av grunnbeløpet står det at tallgrunnlaget skal drøftes med organisasjonene, og at det skal vurderes om det foreligger særskilte forhold. Det kan være uenighet mellom partene, og i slike tilfeller er det spesielt viktig at Stortinget har mulighet til å gripe inn i trygdeoppgjøret.

3. Uføres alderspensjon må fortsatt skjermes mot levealdersjusteringen

Etter Folketrygdlovens paragraf 19-9 a, skal alderspensjonen til uføretrygdede som er født mellom 1944-1953 skjermes mot virkningen av levealdersjusteringen. Organisasjonene krever at også kullene født i 1954 og senere blir skjermet mot levealdersjusteringen ved overgangen fra uføretrygd til alderspensjon.

Vennlig hilsen

Jan Davidsen

Pensjonistforbundet

Arne Lein

SAFO